

# Cogniția socială

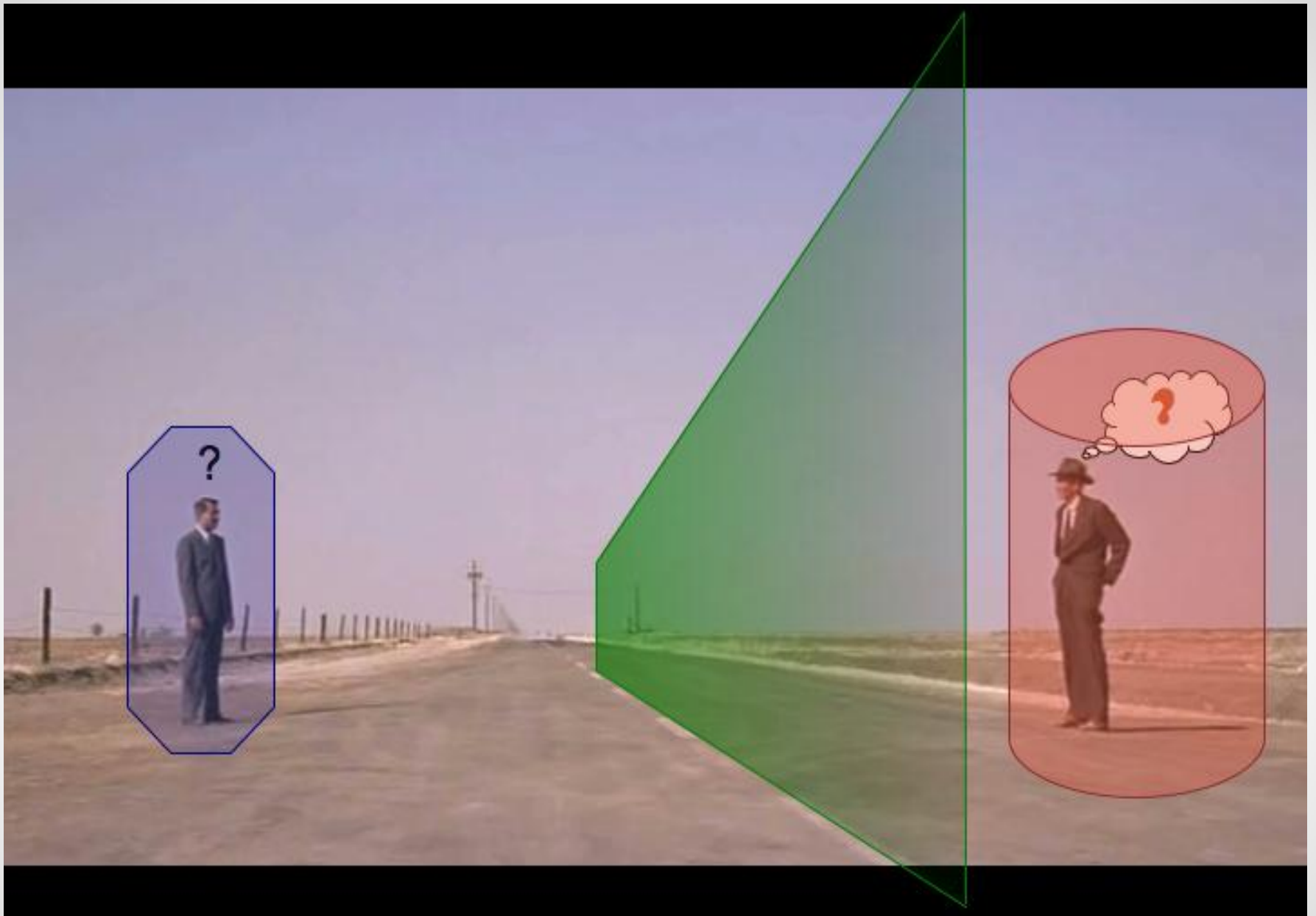
## - aspecte generale -

*Asist.Univ. Dr. **Bredicean Cristina***

*Asist.Univ. Dr. **Papavă Ion***

**UMF TIMIȘOARA – Departamentul NEUROȘTIINȚE**

**2013**



Ce este cogniția socială ?

# Cogniția se definește astfel ...

- Cogniția este un proces mental care se referă la facultatea de a procesa informația, de a învăța și de a-și schimba preferințele.
- Cogniția este percepută de unii cercetători ca o manifestare și o consecință a apariției gândirii simbolice pe plan evoluționist, fără de care aceasta nu ar putea exista.

# Socialul este ...

- Societate
- Individ
- Relații sociale – conviețuire
- Practici sociale



# Cogniția socială este...

- „Cogniția socială se referă la toate procesele care servesc comportamentului în răspuns la alți indivizi ai aceleiași specii”<sup>1</sup>
- „Maniera prin care interpretăm, analizăm și memorăm informații despre lumea socială”<sup>2</sup>
- „Cogniția socială, este totuși, mediumul prin care lumile noastre sunt construite, iar acțiunile sunt inițiate.”<sup>3</sup>

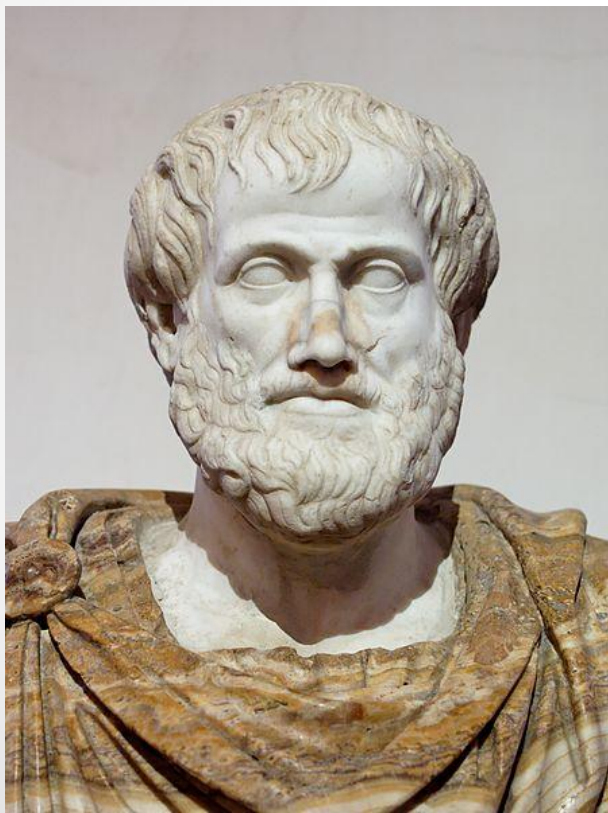
---

<sup>1</sup>Social cognition and the human brain - Ralph Adolphs, Trends in Cognitive Sciences – vo 1.3, No.12, Dec. 1999.

<sup>2</sup> (Baron & Byrne, 1997) Social Psychology – Akbar Hussain, Pearson Education India, 2012.

<sup>3</sup> (Fiske, 1992; James, 1890) The Sage Handbook of Social Cognition - Susan T Fiske, C Neil Macrae; Sage Publications LTD, 2012.

# Cum a apărut preocuparea pentru cercetarea cogniției sociale?



- **Aristotel** (384 – 322 î.e.n.)
- primul “empirist”;
- Descrie mintea („nous” sau „intelect/gândire”) ca „*partea din suflet care știe și înțelege*” (*De Anima*) - Stanford Encyclopedia of Philosophy

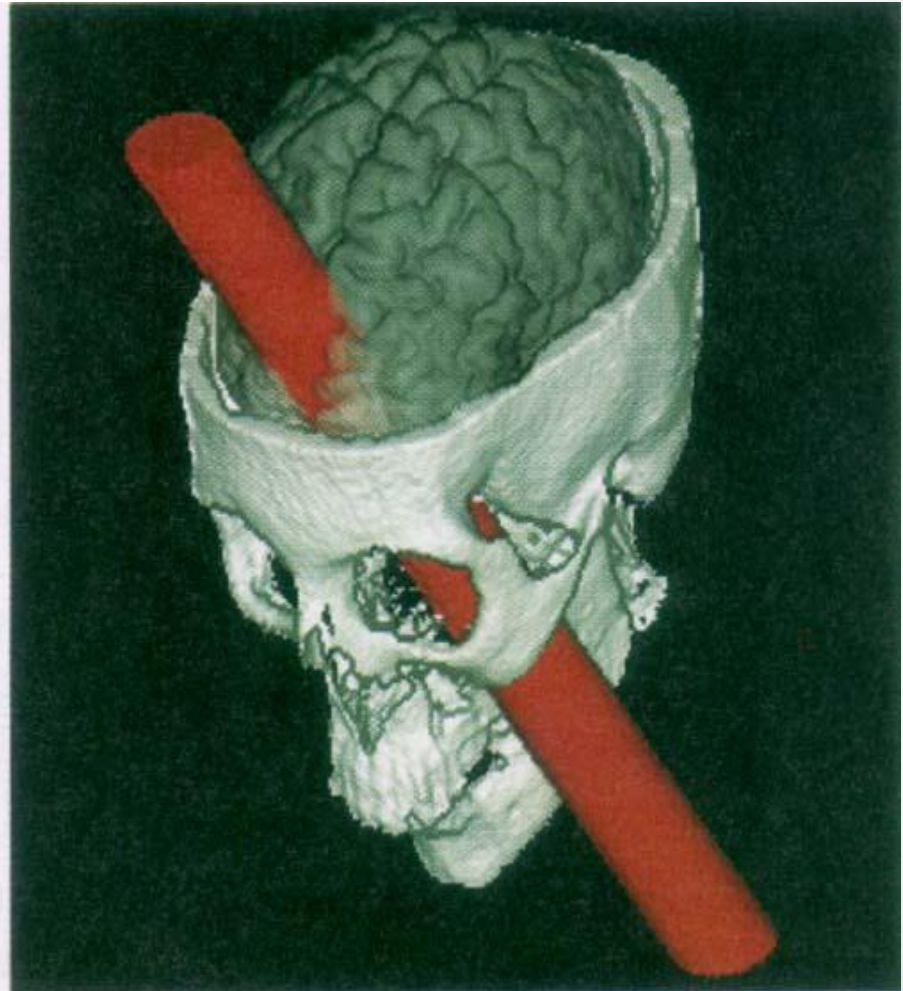
# Cum a apărut preocuparea pentru cercetarea cogniției sociale?



- **Descartes** (1596 - 1650)
- primul “raționalist”;
- Sustinea că: *„oamenii știu și sunt capabili să descopere pe alții, incluzând adevăruri fundamentale despre structura de bază a realității.”* - Stanford Encyclopedia of Philosophy

# *Reconstrucția leziunii lui Phineas Gage*

(H. Damasio și R. Frank, 1992)



# Perspectiva dezvoltamentală a cogniției sociale

- **3 luni:** poate coordona vocalizarea și expresiile faciale cu alții.
- **6 luni:** înțelege că acțiunea este direcționată de obiect.
- **9 luni:** poate urmări privirea altora și poate oferi priviri altora.
- **12 luni:** copiii pot face diferența între o acțiune accidentală și una intenționată.
- **15 luni:** copiii au nevoie de mai puține indicii ca să înțeleagă acțiuni determinate de un scop (e.g. doar o privire, fără a arăta și cu degetul).
- **18 luni:** arată un comportament empatic și cooperant; atenția comună apare cu regularitate; apare prefăcătorul în joacă.
- **2 ani** } • Înțelege emoțiile altora.
- **3 ani** } • Înțelege dorințele altora.
- **4 ani** } • Înțelege gândurile și credințele altora.

Development



# Creierul social în prezent ...

# Structurile creierului implicate în cogniția socială

- ✓ **Cortexul cingulat anterior :**
  - detectia erorii
  - monitorizarea sinelui
  - empatie
- ✓ **Cortexul prefrontal :**
  - functia executiva
  - modelarea comportamentului social
- ✓ **Cortexul orbitofrontal :**
  - luarea decizilor

# Structurile creierului implicate în cogniția socială

## ✓ **Cortexul paracingular :**

- teoria minții

## ✓ **Amigdala :**

- procesarea și recunoașterea emoțiilor faciale

## ✓ **Cortexul temporo-parietal :**

- distincția sinelui de ceilalți
- teoria minții

# Componentele cogniției sociale



- **Percepția socială**
- **Recunoașterea emoțiilor**
  - **ToM**
- **Stilul atribuțional**



# Componentele cogniției sociale



- **Percepția socială**

- Recunoașterea emoțiilor

- ToM

- Stilul atribuțional

# Percepția socială

- Reprezintă capacitatea de a identifica roluri sociale, reguli ale societății și contexte sociale.
- Implică decodificarea și interpretarea aspectelor sociale ale persoanelor din jurul nostru.
- Pentru aceasta sunt importante:
  - **procesele nonverbale**
    - **intonația vocii**
  - **conținutul discursului**

# Comunicarea nonverbală

**Comunicarea nonverbală – o limbă nevorbită a expresiilor și a limbajului corpului.**

- **Principalele aspecte**

- *expresiile faciale* - relevă dispoziția/sentimentele actuale.
- *contactul privirii* – relevă prietenie, timiditate, agresiune.
- *limbajul corpului* (poziție, postură, mișcare) - relevă trăirile emoționale, statusul, emblemele culturale.
- *atingerea* – relevă afecțiune, interes, dominare, grijă, amenințare, agresiune.



# Comunicare nonverbală

# Componentele cogniției sociale



- Percepția socială
- **Recunoașterea emoțiilor**
  - ToM
- Stilul atribuțional

# Recunoașterea emoțiilor

- Capacitatea de a recunoaște și înțelege emoțiile altor persoane
- Este formată din **4 subcomponente:**
  - **Identificarea** emoțiilor
  - **Facilitarea** emoțiilor
  - **Înțelegerea** emoțiilor
  - **Gestionarea** emoțiilor

• Mayer, Salovey, Caruso, & Sitarenios, 2001

Recunoașterea  
emoțiilor



# Componentele cogniției sociale



- Percepția socială
- Recunoașterea emoțiilor
- **ToM**
- Stilul atribucional

- Green, Olivier, Crawley, Penn, & Silverstein, 2005; Green et al., 2008; Penn, Addington, & Pinkham, 2006)



# ToM

- Se referă la:

Abilitatea unei persoane de a-și da seama de intențiile, starea de dispoziție și credințele altei persoane.

# Teoria Minții (ToM)

- Deținem abilitatea de a înțelege și de a acționa asupra faptului că alți indivizi posedă un status mental care ar putea să fie diferit de cel propriu.
- Aceste statusuri mentale sunt:
  1. Independente de realitate (toți putem să credem lucruri ce nu sunt adevărate).
  2. Independente de statusurile mentale ale altor persoane (toți credem, dorim și pretindem lucruri diferite din partea altor persoane).
- Această abilitate de „citire a minții” este denumită „Teoria minți” (ToM) și a fost inițial propusă de Premack & Woodruff (1978).

# Componentele cogniției sociale

- Percepția socială
- Recunoașterea emoțiilor
- ToM
- **Stilul atribuțional**



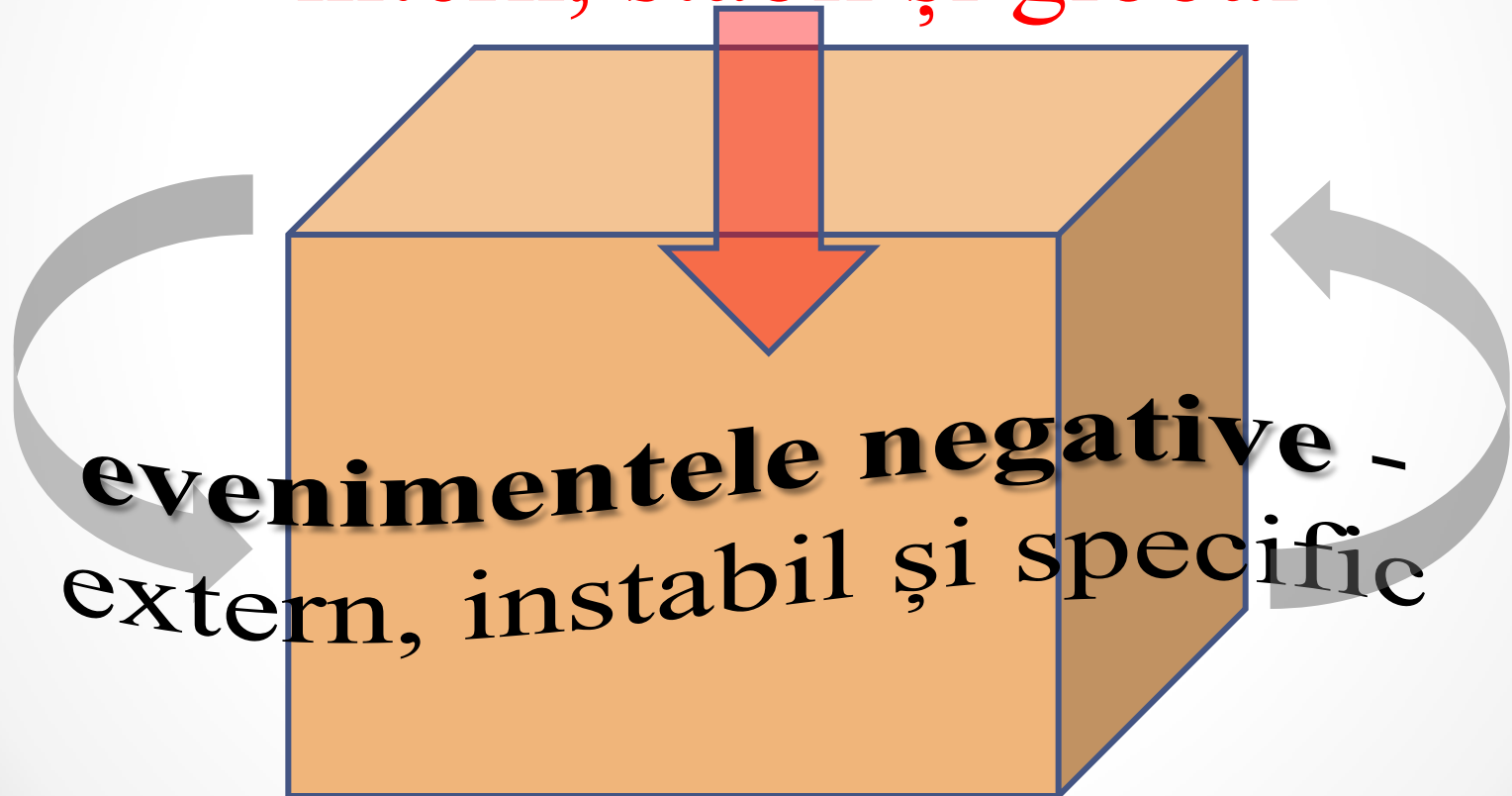
- Green, Olivier, Crawley, Penn, & Silverstein, 2005; Green et al., 2008; Penn, Addington, & Pinkham, 2006)

# Stilul atribuțional

- Capacitatea unei persoane de a atribui cauzalitatea unor evenimente negative sau pozitive.
- Pe dimensiunea intern/extern :
  - cauza este considerată a **se datora total altor persoane sau circumstanțe**;
  - cauza este considerată a **se datora total persoanei investigate**.

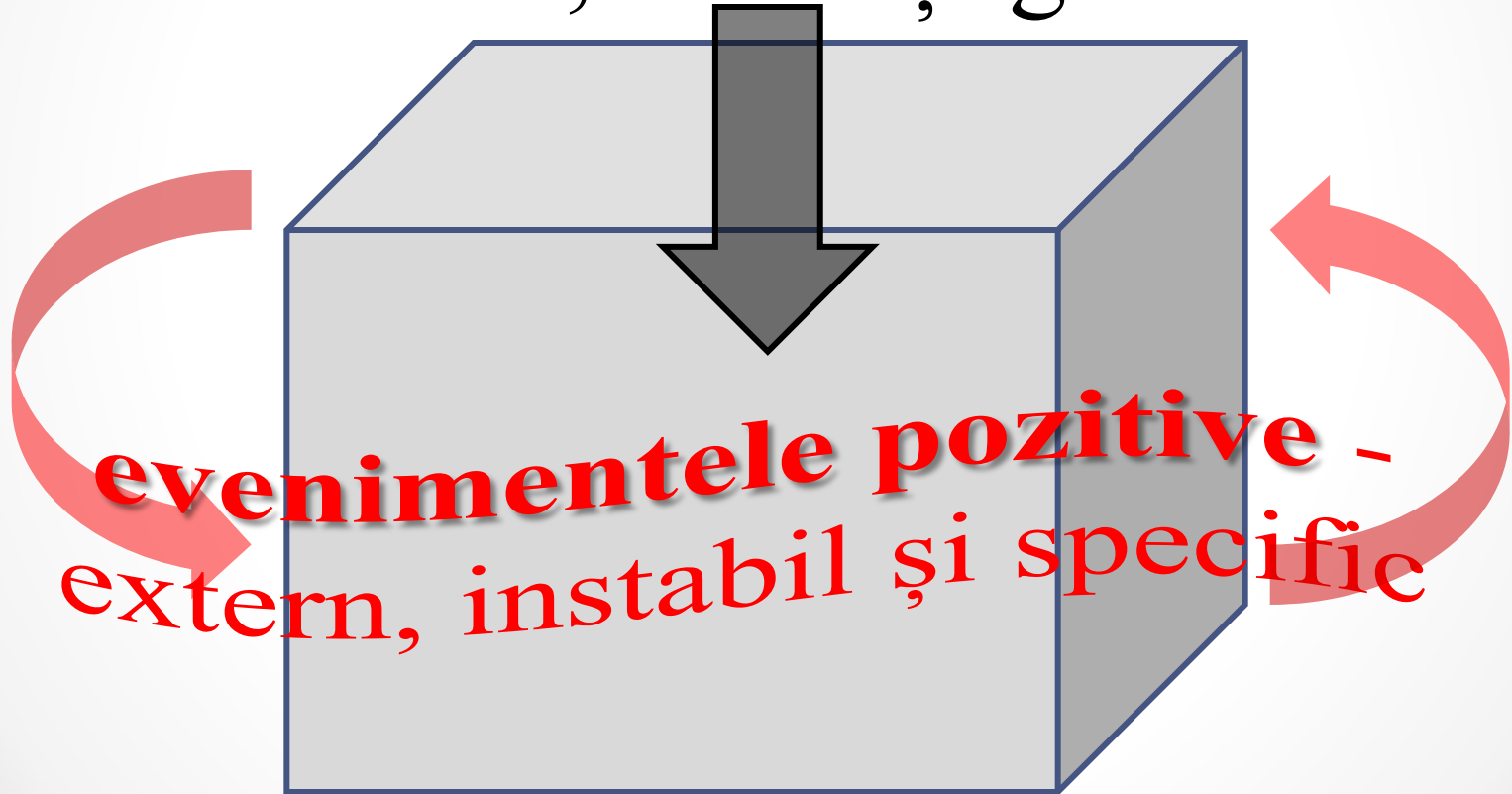
# Stilul atribuțional optimist

**evenimentele pozitive -  
intern, stabil și global**



# Stilul atribuțional pesimist

**evenimentele negative -  
intern, stabil și global**



# Concluzii -implicațiile sociale

- O înțelegere a minții este fundamentală pentru înțelegerea lumii sociale: ne permite să facem diferența între comportamentul accidental și cel intenționat, dintre adevăr și înșelătorie.
- Simțul comun din care face parte și cogniția socială.

# Concluzii - implicațiile sociale

- Comunicare eficientă cu alte persoane;
- Convingerea/înșelarea intențională a altora;
- Construirea planurilor și Țelurilor comune;
- Funcționare socială adecvată.